

M 2019:03
Utredningen om producentansvar
för textil
103 33 Stockholm

Malmö den 8 juli 2020

SKRIVELSE: Kommentarer till underlag från utredningen från den 12 juni 2020

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt. Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Kommunerna och deras bolag är ambassadör, katalysator och garant för denna omställning.

Avfall Sverige bildades redan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sveriges medlemmar är kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag inom avfall och återvinning. Deras kunder utgör Sveriges invånare och en stor del av näringslivet. Genom medlemmarna representerar Avfall Sverige Sveriges befolkning. I Avfall Sverige ingår, som associerade medlemmar, cirka 150 tillverkare, konsulter och entreprenörer aktiva inom avfallshantering.

1. Bakgrund

I föreliggande dokument lyfter Avfall Sverige fram ett antal frågeställningar till utredningen samt lämnar kommentarer till dokumentet "*Ett producentansvar för textil – Ett första utkast och beskrivning av aktörernas roller*" samt ståndpunkter i övrigt, så här långt i frågan om ett producentansvar för textil.

2. Frågeställningar

- Är avsikten att reglera ett heltäckande producentansvar, även avseende annat textilavfall än textilavfall som utgör kommunalt avfall? Det är Avfall Sveriges ståndpunkt i syfte att få en heltäckande reglering. Detta måste i så fall tydliggöras.

- Oklarheter finns angående förslag avseende de ideella aktörernas verksamhet. Å ena sidan anges att det att de inte bedriver insamling av textilavfall och därför inte bedriver avfallshantering. Å andra sidan står det att de får samla in textilavfall.
- Hur ska textil närmare avgränsas? Den spunna tråden är rimligtvis textil och bör innefattas i begreppet liksom tyg.
- Hur ska det historiska textilavfallet hanteras? Det är lämpligt med en motsvarande reglering som det som gäller för till exempel producentansvaret för elutrustning:

XX § Producent eller någon som producent har sett till har tillstånd att driva ett insamlingssystem är skyldig att samla in en andel av historiskt konsumentelavfall som uppkommer i Sverige och motsvarar producentens eller huvudmannens andel av marknaden för konsumentelutrustning i Sverige.

- Vilka materialåtervinningsmål avses att regleras avseende textilavfall? Notera att det enligt EU-krav numera är faktisk återvinning som ska mätas.

3. Kommentarer och ståndpunkter från Avfall Sverige

- Avfall Sverige anser att ett *heltäckande producentansvar* ska regleras som även innefattar annat textilavfall än textilavfall som utgör kommunalt avfall. Det ska noteras att även annat textilavfall än textilavfall från hushåll (till exempel från klädbutiker) utgör kommunalt avfall så länge som det till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll (jfr art. 3 Direktivet 2008/98/EG om avfall samt 15 kap. 20 § miljöbalken i sin lydelse från den 1 augusti 2020).
- Tydligt reglerade *servicekrav* är grundläggande för att möjliggöra ökad utsortering och att det ska vara ”lätt att göra rätt”. Det är nödvändigt med en reglering som ställer krav på tillräcklig hämtningsfrekvens och kapacitet för de system som ska tillhandahållas.

När det gäller insamlingen av förpackningsavfall och returpapper visar erfarenheterna i de 60-tal kommuner där kommunen har etablerat fastighetsnära insamling från småhus att god service innebär tydligt ökad källsortering, ökade mängder till insamling och därmed ökade mängder till återvinning. Även om en modell med fastighetsnära insamling av textil inte skulle väljas är det viktigt med en reglering som ställer tydliga krav på en tillräcklig servicenivå i syfte att ge en god miljö- och samhällsnytta när det gäller hanteringen av textil och textilavfall.

Med insamlingssystem som inte uppställer tillräckligt höga krav på en god servicenivå finns det stora risker att textil och textilavfall kommer att hamna i restavfallet och därmed belasta kommunens avfallshantering. Avfall Sverige anser därför att det, även av denna anledning, är angeläget med en reglering som innebär krav på en tillräckligt god servicenivå.

- Det finns dåliga erfarenheter från producentansvaren för förpackningsavfall och returpapper – som ännu efter 25 år inte fungerar fullt ut till följd av för låg servicenivå - att ge full frihet till

producenterna avseende hur insamlingen ska organiseras.

- Förutsättningarna för pant på textilier bör utredas. Ett rätt utformat pantsystem skulle kunna bidra till ökad återanvändning samt materialåtervinning av textilavfall.
- För en heltäckande reglering behövs en motsvarande producentdefinition som avseende till exempel förpackningsavfall:

XX § Med producent avses i denna förordning den som yrkesmässigt

- 1. använder textil som inte är undantaget enligt YY §*
- 2. för in textil som omfattas av ZZ § till Sverige,*
- 3. tillverkar ”textilråvara/tråd/tyg” eller textil som omfattas av ZZ § i Sverige*
- 4. för in ”textilråvara/tråd/tyg” till Sverige*

- Ett primäransvar för producenter, vid sidan av tillståndspliktiga insamlingssystem, behöver regleras för ett heltäckande ansvar. Det är inte tillräckligt med att endast reglera krav på att producenter ska se till att någon söker tillstånd för insamling (jfr hur till exempel producentansvaret för förpackningsavfall är utformat). Avfall Sveriges exempel på en sådan bestämmelse avseende textil:

XX § En producent som släpper ut eller tillhandahåller textil på den svenska marknaden ska

- 1. tillhandahålla ett insamlingssystem som innebär att textilen tas om hand när den blir avfall och se till att systemet uppfyller kraven i denna förordning, eller*
- 2. se till att någon annan som har tillstånd enligt 43 § att driva ett insamlingssystem har åtagit sig att ta hand om textilen när den har blivit avfall.*

- Det behöver regleras ett heltäckande finansiellt och operativt ansvar för textilavfall under producentansvar (jfr 8 a 2008/98/EG samt 1 § FPF). Det är nödvändigt med en reglering att producenterna ska stå för samtliga kostnader för insamling, återanvändning och återvinning av textilavfall respektive textil.
- För ett heltäckande ansvar behövs en ansvarsbestämmelse motsvarande den i 3 § förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar (”FPF”) avseende textilavfall som inte sorteras ut och lämnas i ett tillståndspliktigt insamlingssystem.
- Statlig inblandning i form av beslut om ersättning till kommunerna för insamling med kommunen som uppdragstagare alternativt kommunal insamling inom ramen för ”3 §” är nödvändig:

XX § Bestämmelser om att kommunen ska ansvara för transport samt återvinning och bortskaffande av kommunalt avfall finns i 15 kap. 20 och 20 a §§ miljöbalken. Detta ansvar inskränks i denna förordning endast i fråga om avfall som lämnas till någon som med stöd av denna förordning får samla in avfallet.

- Reglering om att kommunen får samla in textilavfall utan krav på tillstånd behövs liksom att kommunen äger rätt till ersättning även för insamling som inte sker på uppdrag av producenterna samt ersättning för textilavfall som inte har sorterats ut från restavfallet (någon form av schablonersättning):

XX § En kommun får samla in utsorterat förpackningsavfall på uppdrag av ett insamlingssystem som har tillstånd enligt YY §.

XX § En kommun som samlar in utsorterat textilavfall på annat sätt än enligt YY § ska

- 1. göra det på ett lämpligt sätt så att insamlingen inte försvårar materialåtervinning,*
- 2. informera den som driver ett insamlingssystem med tillstånd enligt ZZ § om kommunens insamling och hur den sker,*
- 3. lämna textilavfallet till ett insamlingssystem som har tillstånd enligt ÅÅ §*

För 1-3 pp är den som driver ett insamlingssystem som har tillstånd skyldig att utge ersättning som innebär full kostnadstäckning för kommunen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan fastställa producentavgift för den insamling som utförs i enlighet med XX § 1-3 pp (j fr 27:7 MB) samt för borttransport och behandling av textilavfall som inte har sorterats ut från annat kommunalt avfall (j fr art. 8a Direktivet 2008/98/EG samt 27 kap. 7 § miljöbalken).

- Det behöver regleras ett informationsansvar för producenter. Här kan utgångspunkt tas i 71 § FPF. Här är viktiga delar att informera användare av förpackningar om fördelarna med en ökad återanvändning av textil samt att verka för att de producenter som innefattas i ett tillståndspliktigt insamlingssystem ökar andelen återanvändbar textil som släpps ut på marknaden.

För det fall kommunen ska åläggas något informationsansvar ska det för ett sådant ansvar regleras en skyldighet för producenterna att täcka kostnaderna för sådan information.

- Avfall Sverige anser att det är lämpligt att reglera ett heltäckande producentansvar där det också regleras anmälningsplikt för insamling av textilavfall som inte utgör kommunalt avfall och att sådant insamlat avfall får lämnas till ett insamlingssystem som har tillstånd.
- Möjligheten att ta ut miljöstraffavgifter bör regleras för ett tillståndspliktigt system som inte uppfyller kraven i tillståndet som sådant. Till exempel om servicegraden är för låg i förhållande till vad som har reglerats i tillståndet.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar Avfall Sverige till vår expert i utredningen Jon Nilsson-Djerf, jon.nilsson-djerf@avfallsverige.se eller till chefsjurist Sven Lundgren, sven.lundgren@avfallsverige.se, telefon 040-356600.

Med vänlig hälsning,
Avfall Sverige

Tony Clark
Vd